

UITVOERINGS PROGRAMMA 2022 GEZOND LEVEN, GOED LEVEN OSS

Gezondheid draait om veerkracht: het vermogen om te kunnen gaan met veranderingen in de lichamelijke en geestelijke conditie.

**GEZONDE
LEEFSTIJL**

ACTIVITEITEN

ZOÖNOSE

ACTIVITEITEN

**GEZONDHEIDS-
VERSCHILLEN
VERKLEINEN**

ACTIVITEITEN

ALGEMENE VISIE & WERKWIJZE

In het gezondheidsbeleid 'Gezond leven, goed leven' 2018-2021 hebben we positieve gezondheid als uitgangspunt benoemd. Positieve gezondheid is je eigen regie kunnen voeren en je kunnen aanpassen aan de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Dit gezondheidsbeleid hebben we verlengd tot en met 2023.

DOELSTELLING

Gezondheid draait om veerkracht: het vermogen om te kunnen gaan met veranderingen in de lichamelijke en geestelijke conditie.

UITVOERINGSPROGRAMMA

Elk jaar stellen we een uitvoeringsprogramma op. Hierin geven we aan welke activiteiten we inzetten in gemeente Oss. Hiermee leggen we lokaal accenten en spelen we in op actuele ontwikkelingen. We passen lokaal de landelijke kaders toe, zoals het Nationaal Preventieakkoord, het actieprogramma Kansrijke Start en het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS). We verbinden gezondheid aan het fysieke domein, door vanuit het sociaal domein te participeren in de trajecten van de omgevingsvisie/het omgevingsplan. De activiteiten passen binnen de doelstellingen van de Global Goals, die

de gemeente Oss onderschrijft. Vooral doelstelling 3: goede gezondheid en welzijn, doel 10: ongelijkheid verminderen en doel 11: duurzame steden en gemeenschappen.

Het uitvoeringprogramma bevat de volgende thema's:

- gezonde leefstijl;
- zoönose;
- gezondheidsverschillen verkleinen.

LOKALE PARTNERS

Meerdere organisaties werken mee aan de activiteiten onder de thema's. Bijvoorbeeld de GGD Hart voor Brabant (GGD HvB), het Sport Expertise Centrum (SEC), BrabantZorg, ONS Welzijn, onderwijsinstellingen, de Geestelijke Gezondheidszorg (GGz), HALT, verloskundigen, kraamzorgpraktijken, Synchron, fysiotherapeuten en diëtisten. De preventieve activiteiten raken naast gezondheid ook andere beleidsterreinen, zoals jeugd en onderwijs, groen en milieu, sport en bewegen, welzijn en zorg, veiligheid en werk en inkomen.

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

DOEL

Het bevorderen van een gezonde leefstijl.

In het Nationaal Preventieakkoord staan drie thema's benoemd: 1. minder roken en mee-rokers, 2. overgewicht en obesitas terugdringen en 3. problematisch alcoholgebruik tegengaan. Jaarlijks sterven 35.000 Nederlanders door roken, overgewicht of probleemdrukken. Dit vormt de grootste oorzaak van ziekte in Nederland. Door de drie thema's aan te pakken kan de gezondheid van Ossenen verbeteren. Het Rijk stelt van 2021 tot en met 2023 geld beschikbaar voor een lokale preventieaanpak om aan de thema's te werken.

ACTIVITEITEN

Lokale preventieaanpak

In 2021 is er een lokale preventieaanpak opgesteld. Aangezien er sprake is van een duidelijke overlap met de ambities in het Osse Sportakkoord, sluiten we aan bij de bestaande organisatiestructuur hiervan. We koppelen de aanpak aan het programma 'De meest actieve wijk'. Inwoners gaan de strijd met elkaar aan om de 'meest actieve wijk' te worden. Het concept van battles rondom bewegen (overgewicht) en middelengebruik vormt hierin de basis. Deze battles worden georganiseerd door en voor de wijkbewoners, voor verschillende doelgroepen en op verschillende niveaus (denk aan leeftijd en mate van fitheid). Zo komt de gehele wijk in beweging en ontstaat er saamhorigheidsgevoel. Naast de battles wordt ook ingezet op bewustwordingscampagnes zoals IkPas en Stoptober.

Aanpak ziekteverzuim basisonderwijs

Door te achterhalen wat de oorzaken van langdurig of frequent ziekteverzuim zijn, kunnen we leerlingen beter begeleiden. Zo kunnen ze zo snel en goed mogelijk (weer) naar school. M@ZL is een wetenschappelijk onderbouwde methodiek, die landelijk gebruikt wordt om ziekteverzuim aan te pakken. Hierin werken scholen en jeugdartsen op gestandaardiseerde wijze samen met leerlingen en ouders om het verzuim terug te dringen. Zo nodig wordt dit in overleg met zorgverleners en de leerplichtambtenaar gedaan. In Oss werken geschoolde jeugdartsen met een soortgelijke aanpak voor ziekteverzuimbegeleiding op basisscholen. Hierdoor wordt verzuim vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt. Leerachterstanden, schooluitval en het stil vallen van de ontwikkeling van kinderen kan zo worden voorkomen. Middels de aanpak wordt het risico op ernstiger verzuim of uitval op latere leeftijd verkleind.

Oss is Gezond

Oss is gezond is een themawebsite van gemeente Oss waar inwoners informatie kunnen vinden over een gezond leven. En wat zij daar zelf aan kunnen doen. Hieraan koppelen we bewustwordingscampagnes in samenwerking met de GDD HvB.

Middelengebruik en groepsdruk

De gemeente Oss biedt basisscholen een combipakket van HALT en de GGD HvB aan. Het thema is middelengebruik en groepsdruk. HALT geeft een groepsles aan kinderen van groep 8 over groepsdruk, probleemoplossend vermogen en het maken van eigen keuzes. De GGD verzorgt een week later een interactieve voorlichting aan de ouders en hun kinderen. Hierbij praten zij over de pubertijd, overgang naar de middelbare school en de verleiding om alcohol en drugs te gebruiken. De kinderen geven een presentatie aan hun ouders over wat ze geleerd hebben tijdens de gastles van HALT. Hierdoor is de ouderopkomst vaak 100% en worden juist de ouders bereikt die vaak buiten beeld blijven.

GEZONDE LEEFSTIJL

ACTIVITEITEN

Gezonde School

De GGD HvB treedt op als Gezonde School-adviseur in de gemeente Oss. Dat betekent dat de GGD op laagdrempelige manier contact heeft met scholen in Oss, hen adviseert over mogelijke subsidieaanvragen in het kader van gezondheid en ondersteunt en meewerkt in het realiseren – en tot uitvoering brengen – van een effectief gezondheidsbeleid op school. Het doel is om te werken van losse acties op het gebied van gezondheid naar een samenhangend gezondheidsbeleid.

Van Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG) naar Oss op Gezond Gewicht (OGG)

JOGG is de beweging waarbij lokale partners zich inzetten om bewustwording te creëren van een gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren. Het doel is de stijging van overgewicht en obesitas tegen gaan. De basis van de JOGG-aanpak zijn de drie thema's 'Oss beweegt gratis', 'Oss snoept gezond' en 'Oss drinkt water'. Het SEC heeft de regie in deze aanpak en ook de GGD HvB speelt hierin een belangrijke rol. Het SEC en de GGD werken samen op deze thema's in projecten, zoals gezonde sportverenigingen. Denk hierbij aan rookvrijbeleid, gezonde (sport)kantine en alcoholbeleid. In 2022 wordt de verbreding van JOGG naar OGG verder voortgezet.

Kind naar Gezonder Gewicht

De ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht heeft als doel het terugdringen van overgewicht/obesitas bij kinderen. Het ongezonde gewicht belemmert het kind om een gezond leven te leiden. Het SEC voert binnen deze aanpak beweegtesten uit op basisscholen. Hiermee brengt het SEC de motorische ontwikkeling van het kind, de klas en de school in kaart. In vrijblijvende inloopgesprekken, praat een medewerker met kinderen en hun ouders over het overgewicht en hoe zij dit kunnen voorkomen. Het SEC verwijst door naar beweegactiviteiten en bij complexere zorgvragen naar de centrale zorgverlener van de GGD HvB. Ook andere lokale partners kunnen doorverwijzen naar de centrale zorgverlener. De zorgverlener voert een gesprek met kind en ouder(s) over niet alleen overgewicht, maar alle aspecten die impact hebben op het kind. Denk aan voeding, slapen, geldzorgen bij ouders, etc. Afhankelijk van de vragen en zorgen die er zijn, betreft de GGD daarna verschillende lokale ketenpartners. De centrale zorgverlener houdt echter de regie en blijft centraal aanspreekpunt.

ACTIVITEITEN

DOEL

Voorkomen en aanpakken van zoönose.

Een zoönose is een infectieziekte waarbij mensen door dieren besmet worden. Oss zet zich in voor inwoners die te maken hebben met Q-koorts en corona.

Q-support

Professionals en patiënten kunnen terugvallen op het krachtige netwerk van [Q-support](#), waar kennis en deskundigheid beschikbaar is. De consultants zijn opgeleid om zorgvragen van Q-koortspatiënten te beantwoorden. Afsproken is dat consultants van de gemeente Oss vragen kunnen stellen aan Q-support. En dat patiënten een professional van Q-support uit kunnen nodigen voor een keukentafelgesprek.

Beweegprogramma Q-koorts patiënten

Q-koortspatiënten hebben baat bij het volgen van een beweegprogramma. Het is waardevol en helpend om samen met lotgenoten te bewegen en grenzen te leren aanvoelen. Begeleiding door een fysiotherapeut met kennis van de ziekte is hierbij noodzakelijk. Q-support heeft de gemeenten in 2018 gevraagd om dit beweegprogramma te vergoeden tot het moment dat het onderdeel uitmaakt van het basispakket van de zorgverzekeraars. Het programma wordt vooralsnog niet vergoed door de zorgverzekeraar. We continueren daarom de financiering van het beweegprogramma in 2022.

Corona-nazorg

Corona (Covid-19) is een zoönose waar we intensief mee te maken hebben. Een kleine groep inwoners, die corona heeft gehad, houdt - net als bij Q-koorts - lange tijd restklachten. Q-support startte op verzoek van het ministerie van VWS een tweede lijn van dienstverlening met de naam C-support. Vanuit de gemeente is er in 2020 en 2021 een netwerkoverleg georganiseerd om verbindingen te leggen tussen de organisaties, die een rol kunnen spelen in de corona-nazorg. Hieraan hebben huisartsen, fysiotherapeuten, de GGD Hvb, C-support, Ons Welzijn en de gemeente deelgenomen. Kortgeleden is dit overleg omgezet in een Whatsapp-groep waarin partijen elkaar kunnen bevragen en inschakelen als dat wenselijk is. We volgen nu hoe dit bevalt en passen zo nodig aan.

GEZONDHEIDSVERSCHILLEN VERKLEINEN

DOEL

Het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Gezondheidsverschillen tussen hoger en lager opgeleiden dringen we zoveel mogelijk terug. Hiervoor zetten we de programma's GIDS en Kansrijke Start in. Ook bieden we gezondheidsvoorlichting over seksuele gezondheid en zetten we de expertise van de GGD HvB in binnen diverse organisaties.

Gezond in de Stad (GIDS)

De GGD HvB, BrabantZorg, het SEC, ONS Welzijn en de gemeente verkleinen sinds 2016 met verschillende activiteiten de gezondheidsverschillen in de wijken Ruwaard, Schadewijk, Berghem en Centrum, Krinkelhoek en Mettegeupel. De behoeften en wensen van bewoners vormen de basis voor de interventies die de samenwerkende partijen ontwikkelen en uitvoeren. In 2022 zijn dit Vitaal Spreekuur, Sociaal FITaal en E-sports.

ACTIVITEITEN

Sociaal FITaal

Dit is een beweeg- en gezondheidsprogramma voor ouderen die weinig of niet bewegen, behoefte hebben aan (meer) sociale contacten en aan hun fitheid willen werken. Doel van Sociaal FITaal is ouderen te stimuleren om meer te bewegen om zo gezond ouder te worden, lichamelijk, sociaal en mentaal. De ouderen worden uitgenodigd voor een fittest (fysiek en mentaal) waarna ze doorverwezen kunnen worden naar Sociaal FITaal-beweggroepen of naar lokaal beweegaanbod. In 2022 ligt de nadruk op de ouderen wonende in de wijken Berghem en Ruwaard.

E-sports

Hoewel de verbinding tussen sporten en gamen voor velen ver te zoeken lijkt, komen beide werelden steeds dichterbij elkaar. Gamen wordt wereldwijd steeds populairder onder jongeren. In 2022 organiseert het SEC weer twee e-sports events. Dat doet het SEC in samenwerking met House of E-sports uit Rotterdam en partners vanuit het Osse Sportakkoord. Dit om jongeren uit te dagen met (virtueel) bewegen en om te laten zien hoe je e-sports in kunt zetten voor maatschappelijke doelen, zoals onderwijs, cognitieve ontwikkeling, saamhorigheid en gezondheid.

Gezondheidsvoorlichting

We vinden het van belang dat iedere inwoner zichzelf kan zijn. Daarom zetten we ons in voor de LHBTI-inwoners. Ook informeren we onze inwoners over weerbaarheid, relaties en seksualiteit.

ACTIVITEITEN

Voorlichting LHBTI-inclusiviteit en seksuele gezondheid

De GGD HvB neemt in samenwerking met SENSE deel aan de Regenboogstad-overleggen. Oss is vanaf 2012 een Regenboogstad en maakt zich sterk voor het verbeteren van sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van LHBTI-inwoners. Vanuit de Gezonde School is er extra aandacht voor seksualiteit tijdens de Week van de Lentekriebels. Er worden ouderavonden en workshops aangeboden over thema's zoals gendergelijkheid en seksuele gezondheid. De GGD wil steeds meer de nadruk leggen op het scholen van docenten. In 2021 kregen scholen, die gebruik maakten van het ondersteuningsaanbod Gezonde Relaties & Seksualiteit van het Rijk, extra ondersteuning van de GGD bij het uitvoeren van hun plannen. Dit wordt in 2022 voortgezet.

GEZONDHEIDSVERSCHILLEN VERKLEINEN

Kansrijke Start

Met het actieprogramma Kansrijke Start besteden we extra aandacht aan zwangere vrouwen en jonge moeders die aanvullende ondersteuning kunnen gebruiken. Dit doen we met programma's als Centering Parenting/Pregnancy, Stevig Ouderschap, Nu Niet Zwanger en met de lokale coalitie Kansrijke Start. Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans voor een goede toekomst. De eerste 1000 levensdagen zijn cruciaal. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen - fysiek en mentaal – op latere leeftijd.

ACTIVITEITEN

Coalitie Kansrijke Start

Als GIDS-gemeente maakt Oss gebruik van het stimuleringsprogramma voor een lokale coalitie Kansrijke Start (2019-2022). Met landelijke ondersteuning vanuit Pharos werkt de coalitie aan een stevige lokale samenwerking tussen professionals uit het medische en sociale domein rondom de eerste 1000 dagen van een kind in een kwetsbare situatie. De professionals stemmen af over casussen en goede informatieoverdracht. De kennis die zij verzamelen rondom gezinnen, delen en borgen zij binnen de keten. Begin 2022 wordt door de coalitie een symposium georganiseerd voor alle professionals uit het medisch en sociaal domein die werken met de doelgroep.

Stevig ouderschap

Stevig ouderschap is een preventief ondersteuningsprogramma van de GGD HvB en omvat zes huisbezoeken voor gezinnen met een pasgeboren kind. Het doel is het voorkomen van opvoedingsproblemen. Het wordt al sinds 2005 met succes ingezet in Oss. Gezinnen, die de GGD op basis van een vragenlijst herkent als 'hoog risico-gezin', kunnen op vrijwillige basis meedoen. Het streven is om alle gezinnen met een pasgeboren kind te bereiken en de ondersteuning in te zetten als dat nodig is. In 2021 bleek dat steeds meer gezinnen behoefte hebben aan dit programma. Dit komt doordat steeds meer organisaties (bijv. ziekenhuis Bernhoven) het programma kennen en vaker doorverwijzen naar de GGD.

Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger is een regionaal programma. Hierbij helpen professionals kwetsbare (potentiële) ouders om de regie te nemen hun kinderwens, hun seksualiteit en over anticonceptie. De GGD HvB schoolt professionals van verschillende organisaties om het gesprek hierover aan te gaan. En daar waar nodig anticonceptie aan te bieden.

Centering Parenting / Centering Pregnancy

Centering is een model voor verloskundigen- en jeugdgezondheidszorg, waarbij in plaats van één op één controles de zorg wordt aangeboden aan een groep jonge (aanstaande) moeders. Hiermee wordt de fysieke en mentale gezondheid van de moeders geborgd. De moeders hebben een sociaal netwerk en kunnen elkaar ondersteunen in het ouderschap. In Oss werken meerdere verloskundigenpraktijken met het concept Centering Pregnancy, en werken jeugdverpleegkundigen aan het organiseren van Centering Parenting groepen.

GEZONDHEIDSVERSCHILLEN VERKLEINEN

Gezondheidsexpertise binnen het sociaal domein

De gezondheidsexpertise van de GGD HvB wordt op diverse wijze ingezet binnen het sociaal domein. Zo is de GGD actief binnen het bemoeizorgteam, Centrum voor Jeugd en Gezin en de Samenwerkwijze.

ACTIVITEITEN

GGD-inzet in bemoeizorgteam

Bemoeizorg richt zich op zorgwekkende 'zorgmijders'. Dit zijn inwoners met complexe problemen. Vaak is het een combinatie van psychiatrische-, lichamelijke-, psychosociale- en/of verslavingsproblemen. Het gaat om zeer kwetsbare inwoners, die zelf niet om hulp kunnen, willen of durven vragen. Ze raken geïsoleerd, verwaarlozen zichzelf en zorgen voor overlast in hun omgeving. Opdracht van Bemoeizorg is om zorgwekkende zorgmijders te motiveren en te leiden naar passende ondersteuning. De inzet van de GGD HvB in het team Bemoeizorg richt zich op gezondheidsproblemen, medische zorgen en/of vervuiling.

GGD-inzet in Centrum voor Jeugd en Gezin en Sociaal Team

Professionals van de GGD HvB werken intensief samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de toegang Jeugd. Afhankelijk van de zorgvraag wordt de klant geholpen door de GGD of door het CJG. Ook biedt de GGD samen met het CJG ondersteuning gericht op opvoeding en ontwikkeling. Denk aan (thema)bijeenkomsten en cursussen als '12+een hele klus?', 'Beter omgaan met je puber', 'Opvoeden & zo' en 'Peuter in Zicht'. De ondersteuning wordt aangevuld met webinars die door de professionals van de GGD zo breed mogelijk worden gedeeld met hun contacten. Zoals scholen, huisartsen, welzijnsorganisaties en lokale werkgroepen in wijken. Zo is deelname op laagdrempelige manier mogelijk en kan een grotere doelgroep worden bereikt.

GGD-inzet: collectieve preventie binnen de Samenwerkwijze

Binnen de Samenwerkwijze Oss is de GGD HvB aanwezig in de Ruwaard, Schadewijk, Centrum/ Krinkelhoek/ Mettegeupel, en Oss Noord-West. Afhankelijk van wat de professionals nodig hebben, hoe ieder team leert en wat nodig is in de wijk, verschilt de invulling van de inzet. Met leersessies en werkgroepen brengt men problemen en uitdagingen in beeld en bespreekt die. In de Schadewijk is de GGD HvB betrokken bij de werkgroep 'Gelijke kansen voor kinderen' en de werkgroep over leefstijl en gezondheid. In de Ruwaard doet de GGD mee aan de preventiewerkgroep over onder andere collectieve preventie rondom leefstijl en gezondheid. En aan de werkgroep 'Jongeren in de Ruwaard' voor het verminderen en aanpakken van eenzaamheid en verbeteren van welbevinden onder jongeren. Tot slot werkt de GGD samen met Novadic Kentron en Ons Huis van de Wijk aan preventie-activiteiten gericht op 55+'ers over alcoholgebruik.